

THE SPECIFIC OF SOCIOLOGY PROBLEMS SOCIAL

Scientific researcher III, Ph D, Sevastian BLENDEA
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT. FOR EVERY SOCIAL PROBLEM INVOLVING A DIRECT OR POTENTIAL THREAT TO THE FUNCTIONING OF A SOCIETY, SOCIOLOGISTS HAVE UNDERSTOOD GRADUALLY THAT TO BE TRULY USEFUL AND TO ACQUIRE A STATUS WIDELY RECOGNIZED IN ALL THE OTHER SCIENCES, SOCIOLOGY SHOULD BECOME A "PHILOSOPHY OF PRACTICAL SOCIAL ACTION" CAPABLE NOT ONLY THEORIZE ON SOCIAL LIFE, BUT ALSO TO ADDRESS SPECIFIC SOCIAL PROBLEMS IMPOSED BY COEXISTENCE IN SOCIETY, INCLUDING VIOLENCE, CRIME, JUVENILE DELINQUENCY, ALCOHOLISM, PROSTITUTION, POVERTY, UNEMPLOYMENT, ETC. ON THIS BASIS, IT ESTABLISHED A CLOSE CONNECTION BETWEEN SOCIOLOGY AND SOCIAL PROBLEMS, DEFENDING A SPECIFIC FIELD OF SOCIOLOGICAL KNOWLEDGE CALLED THE SOCIOLOGY OF SOCIAL ISSUES. THIS AREA IS CONSIDERED BY SOME SOCIOLOGISTS AS A "MARGINAL" AREA AND BY OTHERS AS A USEFUL FIELD AND ALSO PARTICULARLY INTERESTING AND STIMULATING FOR SOCIOLOGICAL KNOWLEDGE.

KEY WORDS: SOCIAL PROBLEMS, SOCIAL ORDER, SOCIAL DISORGANIZATION, SOCIAL CHANGE, SOCIAL CONFLICTS.

1. INTRODUCERE

Sociologia problemelor sociale ca și sociologia devianței sunt creații tipic americane, care au răspuns necesităților de teoretizare și soluționare practică a multiplelor probleme impuse de stilul de viață american: nivel înalt al aspirațiilor și frustrărilor, grupuri sociale și etnice eterogene, sincretism cultural, tendințe de nonconformism, rate ridicate de criminalitate etc. Dacă sociologia europeană s-a centrat, cu prioritate, pe problematici cu caracter teoretic, sociologia americană s-a orientat către o direcție, nemijlocit pragmatică, impusă de necesitatea soluționării practice a problemelor dificile determinate de procesele de modernizare (industrializare și urbanizare) și de integrare a emigranților în societatea americană.

Având în vedere că unii sociologi identifică, încă, sociologia problemelor sociale cu sociologia devianței, întrucât o parte din tematicile lor sunt identice, trebuie precizat că sfera sociologiei problemelor sociale este mai largă, decât cea a sociologiei devianței, tot așa cum domeniul sociologiei devianței este mai cuprinzător, decât cel al sociologiei criminalității sau al sociologiei delincvenței juvenile. Un act de devianță, de pildă, dacă are consecințe grave pentru societate, poate constitui o "problemă socială", dar nu orice problemă socială are o natură deviantă. Ca disciplină, sociologia problemelor sociale are ca obiect nu numai devianța, ci orice aspect problematic care pune în conflict o stare socială cu normele și valorile existente, orice fenomen care afectează indivizii și structurile sociale. Fiind o ramură distinctă a cunoașterii

sociologice cu caracter general, sociologia problemelor sociale este capabilă să producă teoretizări și evaluări nu numai la nivelul abordării unei singure probleme sociale, ci al tuturor tipurilor de probleme sociale. De fapt, geneza sociologiei problemelor sociale a avut loc, o dată cu conștientizarea faptului că marea majoritate a problemelor sociale au caractere comune, motiv pentru care nu mai trebuie tratate sectorial, ci dintr-o perspectivă comună și unitară.

Geneza acestei noi discipline a avut o serie de consecințe pozitive și negative asupra sociologiei ca știință [1]. Consecințele pozitive, se referă la faptul că sociologii preocupați de studiul problemelor sociale au adus contribuții practice nemijlocite, făcând din sociologie o știință mai relevantă și mai utilă pentru societate. Sub aspect negativ, preocupările sociologiei pentru soluționarea problemelor sociale concrete, au condus la pierderea interesului acestei științe pentru chestiunile teoretice.

Sociologia problemelor sociale a fost și continuă să fie o disciplină destul de controversată. Astfel, dacă pentru o serie de autori chiar noțiunea de problemă socială are un caracter echivoc, confuz și "ideologic" întrucât implică un punct de vedere elaborat din exterior, identificabil, adeseori, cu politica oficială a statului, în virtutea căreia orice contrazice sau intră în conflict cu ordinea socială și normativă a sistemului politic reprezintă o problemă socială care trebuie eliminată, pentru alți autori, definirea și încercarea de rezolvare a problemelor sociale reprezintă o activitate extrem de benefică pentru societate și pentru dezvoltarea sociologiei ca știință, întrucât permite acesteia contactul direct cu realitățile sociale și cu problemele cu care se confruntă membrii societății. Pentru acești autori, sociologul nu trebuie să se identifice cu politica oficială, ci trebuie să adopte un punct de vedere elaborat "din interior", echivalent cu optica grupurilor implicate, în mod direct într-o serie de probleme sociale.

2. PROBLEMELE SOCIALE. DEFINIȚII ȘI CLASIFICĂRI

Majoritatea sociologilor sunt de acord cu faptul că problemele sociale sunt condiții sau stări sociale indezirabile și dăunătoare pentru societate, care afectează exigențele ei de ordine, împiedică schimbarea socială și au un impact negativ asupra existenței, securității și bunăstării membrilor societății. James W. Coleman și Donald R. Cressey au apreciat că o definiție sociologică mai precisă a problemelor sociale ar putea fi următoarea: "*o problemă socială există atunci când apare o diferență considerabilă între idealurile unei societăți și realizările ei de fapt. Problemele sociale sunt create de incapacitatea de a bloca decalajul între modul în care doresc oamenii să fie lucrurile și modul în care sunt lucrurile în mod real*" [2]. Raportat la această definiție, sărăcia este o problemă socială, întrucât contrazice idealurile de bunăstare socială ale tuturor cetățenilor. Potrivit acestui punct de vedere, activitatea sociologilor și altor experți în studiul problemelor sociale s-ar putea concretiza în măsurarea decalajelor dintre aspirații și realizări, dar pentru că societatea contemporană nu posedă un singur sistem de valori și idealuri, sociologii trebuie să decidă care dintre aceste valori și idealuri pot servi ca norme pentru a putea califica o anumită condiție ca fiind sau nu o problemă socială.

Condițiile sau stările sociale indezirabile și dăunătoare pentru societate pot exista de multă vreme în cadrul acesteia, fără a putea fi percepute ca atare, ele devenind probleme sociale atunci când sunt conștientizate și percepute de un număr semnificativ de oameni și atunci când apare o schimbare în valorile, atitudinile sau interesele unei categorii mari de populație [3].

Multiplele probleme sociale cu care s-a confruntat în decursul timpului și se confruntă, în continuare orice societate, sunt definite în funcție de normele, valorile și interesele diferitelor

grupuri sociale. Este dificil de dat o definiție unitară a unei probleme sociale, care să fie acceptată în mod unanim, deoarece cadrele de referință și contextele normative ale diverselor societăți, grupuri și chiar ale indivizilor sunt extrem de variate și de diferite între ele. Evaluarea problemelor sociale, este plasată, în majoritatea cazurilor, în imperiul normelor și valorilor sociale, iar aceste norme și valori sunt relative, atât în raport cu circumstanțele istorice, cât și cu condițiile mediului social și chiar național. Cadrele de referință ale oricărui evaluator al unei probleme sociale, implică, mai degrabă, criterii cu caracter definițional, decât criterii care se referă la natura intrinsecă a unei probleme sociale [4]. De aceea, orice problemă socială trebuie să fie definită în funcție de mai multe criterii și cadre de referință, în așa fel încât ceea ce pentru unele grupuri sociale constituie o problemă, pentru alte grupuri constituie o soluție. De exemplu, infracționalitatea sau criminalitatea, reprezintă o importantă problemă socială, dar din perspectiva unor grupuri de infractori ea nu reprezintă o problemă, ci o soluție – aceea a dobândirii de bunuri pe căi ilicite.

Marea varietate a definițiilor, nu exclude faptul că definirea problemelor sociale implică și o serie de elemente comune. Din această perspectivă, următoarele definiții ale problemelor sociale par mai reprezentative:

a) din punct de vedere conceptual, problema socială este un termen dependent de un context, care este utilizat pentru a desemna orice condiție nocivă (dăunătoare) pentru societate, sau orice formă de nedreptate (ilegalitate) care implică cauze, definiții, consecințe și soluții sociale posibile [5];

b) o condiție care este definită de un număr considerabil de persoane ca o deviere de la normele care ar trebui respectate [6];

c) un aspect al societății care provoacă îngrijorarea populației și care necesită schimbarea socială [7];

d) o condiție care captează atenția publică, generează preocupări și controverse publice și, care poate conduce în anumite cazuri la acțiune colectivă [8];

e) o discrepanță considerabilă între standardele (normele) unei societăți și realizările ei reale [9];

f) un obstacol care se prezintă acțiunii sau înțelegerii dorite, ori o dificultate percepută care nu este rezolvată sau controlată rapid prin procedee normale; o întrerupere a mersului normal sau convențional al lucrurilor [10].

Din aceste definiții, o parte pare relativ clară, deoarece oferă posibilitatea intuirii esenței oricărei probleme cu caracter social. Totuși, nu toate aceste definiții sunt acceptate de către sociologi.

Întrucât gama problemelor sociale este la fel de largă ca și dificultățile întregii existențe umane, devine imposibil de realizat o listare exhaustivă a problemelor sociale. Într-o clasificare sumară, putem evidenția totuși tipurile de probleme sociale mai importante:

- probleme care au impact asupra nivelului de trai al membrilor societății (de exemplu, sărăcia, șomajul, inegalitatea socială, etc.);

- probleme care pun în pericol valorile ocrotite de lege (violența, criminalitatea delincvența juvenilă, etc.);

- probleme care au impact asupra mediului natural (poluarea, degradarea mediului, industrializarea și urbanizarea necontrolată etc);

- probleme care au efect asupra stării de sănătate a individului și colectivităților umane (suprapopularea, bolile incurabile, etc.);
- probleme care au un impact internațional (războaiele, conflictele zonale, terorismul de stat, etc.).

3. EXPLICAȚIA NATURII, CONȚINUTULUI ȘI GENEZEI PROBLEMELOR SOCIALE

Pentru o abordare cât mai riguroasă a naturii, conținutului și genezei problemelor sociale, sociologia problemelor sociale utilizează o serie de concepte explicative, dintre care mai reprezentative sunt următoarele:

3.1. Schimbarea socială

Emile Durkheim a considerat că schimbarea socială reprezintă cauza principală a generalizării anomiei în societate, iar Max Weber a apreciat schimbarea socială ca un proces care însoțește inevitabil nașterea capitalismului ca sistem social și politic. Procesul de schimbare socială implică trecerea de la un anumit mod de organizare la altul, de la o ordine socială la alta, de la anumite stiluri de viață la altele. Odată cu tranziția de la societățile tradiționale la cele moderne s-a amplificat și sfera problemelor sociale în domeniul organizării structurilor sociale, obiceiurilor, normelor, valorilor și modelelor de conduită. Conceptul de schimbare socială include toate modificările, transformările sau evoluțiile care perturbă structurile sociale și afectează normele, valorile, stilurile de viață și modelele de conduită, determinând amplificarea problemelor sociale

3.2. Modernizarea socială

Dacă inițial noțiunea de modernizare viza modificările antrenate de procesele de industrializare, urbanizare și generalizare a tehnologiilor moderne, în decursul timpului, ea fost adoptată ca un concept de bază pentru a desemna schimbările structurale, culturale și ecologice determinate de procesele de planificare. Generând modificări la nivelul structurilor, instituțiilor și comportamentelor, modernizarea amplifică problemele cu care se confruntă societatea. Astfel, în procesul de modernizare, culturile devin mai eterogene, oamenii devin mai ancorați în viitor decât în prezent, relațiile sociale devin mai formale, se extinde procesul de birocratizare, slăbesc formele tradiționale de autoritate, cresc inegalitatea socială și formele de exploatare sau discriminare a indivizilor, se amplifică procesele de mobilitate socială, se accentuează stratificarea socială, iar societatea se polarizează între două extreme (între bogați și săraci). Societatea postindustrială, considerată de către o serie de teoreticieni, drept cel mai avansat stadiu al modernizării, face ca munca să devină mai ușoară și mai eficientă, dar cu sacrificarea identității personale a producătorului și amplificarea sentimentelor sale de alienare. Problemele sociale generate de noua civilizație postindustrială se referă la creșterea procentului de sinucideri, creșterea vertiginoasă a alcoolismului, răspândirea depresiei nervoase, a vandalismului și criminalității, etc.

3.3. Decalajul cultural

Conceptul de decalaj cultural se referă la schimbările sociale produse de societățile industriale moderne în cadrul cărora, prin progresele științei și tehnologiei, cultura materială se dezvoltă mai rapid decât cultura nonmaterială (instituțiile și mentalitățile). Acest concept are în vedere acele schimbări care afectează echilibrul și integrarea unei anumite culturi, datorită decalajului existent între diferitele ei componente. Este vorba despre faptul că unele elemente se

schimbă mai rapid decât altele, iar interdependența, care trebuie să caracterizeze întreaga cultură, solicită, în mod inepuizabil și schimbarea acestora din urmă. În acest sens, sociologul american William Ogburn nota că "*acolo unde, printr-o anumită descoperire sau invenție, se schimbă, mai întâi o parte a culturii ... există frecvent o întârziere în schimbările produse în partea dependentă a culturii*" [11]. Prin urmare, schimbările diferitelor instituții sau mentalități nu reușesc să mai țină pasul cu schimbările tehnologice, ceea ce produce un decalaj la nivelul întregii culturi. Câtă vreme aceste instituții și mentalități sunt încă tributare, în mare măsură, vechii ordini sociale, un asemenea decalaj reprezintă o sursă constantă de anomie și implicit, de probleme sociale.

3.4. Conflictul social

În opinia sociologilor raliți paradigmei conflictului, nicio societate nu este caracterizată de consens sau accord în ceea ce privește normele și valorile sociale sau definițiile asupra conduitelor adecvate sau inadecvate. În consecință, problemele sociale rezultă din conflictul de interese care apare ca urmare a faptului că indivizii care ocupă pozițiile de putere în structura socială încearcă să le impună celorlalți membri ai societății propriile lor repere normative și definiții cu privire la ceea ce este adecvat sau inadecvat. În conformitate cu teoria conflictului, soluția față de problemele sociale impuse de o ordine inegalitară o reprezintă dislocarea ordinii sociale. Pornind de la cele patru noțiuni menționate anterior, s-au conturat mai multe perspective interpretative, care își propun diferite moduri de identificare și evaluare a cauzelor apariției problemelor sociale.

4. ISTORIA “NATURALĂ” A PROBLEMELOR SOCIALE

De precizat că orice problemă socială implică existența a două elemente fundamentale:

a) o condiție *obiectivă*, care se referă la conținutul ei real, măsurabil în funcție de dificultățile implicate de problema respectivă. De exemplu, avortul ca problemă socială, poate fi evaluat în raport cu reglementările legale, cuantificat în funcție de populația care recurge la practici avortive sau în funcție de condițiile în care se practică;

b) o preocupare *subiectivă*, care constă în îngrijorarea pe care problema respectivă o provoacă unui număr semnificativ de persoane.

În cursul timpului, ambele elemente se schimbă, întrucât orice problemă socială este supusă proceselor de schimbare socială. De pildă, dacă anterior anului 1989 în România, interdicția avortului constituia o problemă socială, în prezent liberalizarea avortului reprezintă o asemenea problemă.

Condițiile obiective sunt necesare, dar nu și suficiente, pentru a putea constitui o problemă socială. Chiar dacă în două țări diferite pot exista aceleași condiții obiective, o problemă socială poate exista numai într-o țară nu și în cealaltă. Luând același exemplu al avortului, în timp ce în alte țări avortul era considerat un act legal, nesancționat penal, în România perioadei totalitare el era apreciat ca o faptă infracțională, sancționată de legea penală. O condiție obiectivă indezirabilă nu poate deveni o problemă socială, decât dacă implică, în mod obligatoriu, preocupările publicului larg. În situația în care anumite condiții obiective nu sunt definite ca probleme de către grupurile sociale implicate în ele, acestea nu sunt probleme pentru membrii acestor grupuri, ci numai pentru cei care privesc lucrurile din afară. Pentru că orice problemă socială implică conflicte între diferite sisteme de valori și credințe, sociologii trebuie să studieze nu numai conținutul obiectiv al problemelor sociale (condițiile lor obiective) ci și

sistemele de valori în funcție de care oamenii apreciază aceste condiții ca fiind sau nu probleme sociale.

În opinia lui Rose Ciallombardo și James Henslin, toate problemele sociale au o “istorie naturală”, adică o anumită ordine de apariție și de dezvoltare, în funcție de anumite stadii sau etape [12]. Un stadiu anticipează pe următorul și orice nou stadiu conține noi elemente față de cel precedent. De aceea, orice problemă socială este o realitate dinamică, în continuă mișcare și dezvoltare.

Istoria naturală a problemelor sociale este definită de următoarele stadii:

a) *stadiul conștientizării:*

Apariția unei probleme sociale intervine o dată cu conștientizarea de către un număr semnificativ de oameni, a existenței unei condiții obiective cu caracter negativ care a devenit extrem de acută, afectând normele și valorile colective. Ceea ce este caracteristic acestui stadiu este conștiința opiniei publice că ceva trebuie făcut cu problema respectivă, fără ca această conștientizare să fie suficient de cristalizată pentru a putea determina definiții sau programe de ameliorare riguroase.

b) *stadiul reacțiilor oficiale cu privire la rezolvarea problemei respective:*

Conștientizarea nocivității unei probleme sociale este urmată aproape întotdeauna, de numeroase dezbateri asupra celor mai potrivite mijloace de rezolvare a problemei respective. Aceste dezbateri angajează, pe de o parte, reacțiile opiniei publice, iar pe de altă parte, reacțiile oficialităților. În dezbaterea publică pentru găsirea de soluții de rezolvare a unei probleme, intră în joc numeroase conflicte de interese, astfel încât soluțiile propuse de unele persoane sau grupuri nu sunt acceptabile pentru alte persoane sau grupuri. În timp ce produsul tipic al primului stadiu, cel al conștientizării problemei îl reprezintă conștiința opiniei publice ca și a unor persoane oficiale că ceva trebuie făcut în legătură cu problema respectivă, produsul caracteristic al acestui stadiu (al reacțiilor oficiale) îl reprezintă întrebarea ce trebuie făcut în acest sens?

c) *stadiul reacțiilor față de răspunsul oficial:*

Deseori, chiar răspunsul oficial în legătură cu rezolvarea problemei sociale, devine, el însuși, o problemă socială, determinând noi reacții din partea opiniei publice.

d) *stadiul reformei (al dezvoltării unor politici alternative):*

Ca stadiu final al istoriei naturale a unei probleme sociale, acest stadiu implică mobilizarea autorităților și a unor grupuri special constituite, cu scopul de a elabora politici și acțiuni de ameliorare sau soluționare. Eforturile menționate urmează dezbaterilor, definițiilor și propunerilor opiniei publice. Raportat la stadiile anterioare, acest stadiu este unul al acțiunii publice și private, în cursul căruia se trece de la conștientizarea faptului că ceva trebuie făcut pentru rezolvarea problemei la ideea că acest lucru trebuie făcut în mod special. Acțiunea de ameliorare sau soluționare a problemei sociale este publică (susținută de diferite instituții ale puterii de stat și special create în acest sens) și privată (întreprinsă de către diferite asociații sau organizații nonguvernamentale).

Trebuie precizat că stadiile menționate reprezintă rodul unor teoretizări făcute de sociologii occidentali, iar aceste teoretizări nu se aplică decât parțial altor realități, respectiv problemelor sociale cu care se confruntă România de azi, de exemplu.

5. FUNCȚII ȘI DISFUNCȚII ALE PROBLEMELOR SOCIALE

Noțiunea de problemă socială implică o serie de controverse în legătură cu caracterul ei dezirabil sau nedezirabil, funcțional sau nefuncțional. Ceea ce unii indivizi consideră că este o condiție dăunătoare sau indezirabilă, alți indivizi o vor aprecia ca fiind benefică pentru societate. De exemplu, mulți consideră că prostituția reprezintă o problemă socială, care trebuie eliminată, în timp ce alții apreciază că prostituția reprezintă o instituție importantă, care trebuie protejată și nu eliminată din societate. Prin urmare, ea nu are un rol disfuncțional, ci, dimpotrivă, unul funcțional, motiv pentru care nu reprezintă o problemă, ci chiar o soluție față de alte probleme (cum ar fi, de exemplu, absența educației sociale a adolescenților). Tot la fel, creșterea numărului de avorturi reprezintă, prin efectele demografice pe care le antrenează, o problemă socială, dar poate reprezenta și o soluție față de dificultățile economice cu care sunt nevoite să se confrunte cuplurile căsătorite. Rezultă că interpretarea unei probleme sociale, implică perspective diferite, chiar conflictuale între ele: ceea ce unii consideră ca o problemă socială, alții o apreciază ca soluție. Acesta este motivul pentru care, în definirea sau evaluarea problemelor sociale trebuie dat un răspuns la două întrebări principale:

- a) cine definește problema socială respectivă?
- b) ce criterii sunt utilizate în această definiție?

Trebuie precizat că în definirea unei probleme sociale intervin: opinia publică, ziariștii, oamenii politici și sociologii – fiecare perspectivă interpretativă utilizând în acest sens, o serie de criterii.

6. SURSE DE CONȘTIENTIZARE A IMPORTANȚEI SAU GRAVITĂȚII PROBLEMEI SOCIALE

Atât pentru recunoașterea sau definirea unei probleme sociale cât și pentru identificarea priorităților în ceea ce privește soluționarea ei, nu există nicio procedură oficială, unanim recunoscută. Principalele surse de conștientizare a importanței sau gravității unor probleme sociale sunt următoarele:

- a) *literatura*-unele opere literare, aduc în atenția opiniei publice anumite probleme sociale cum sunt: sărăcia, șomajul, criminalitatea, delincvența juvenilă, prostituția, consumul de droguri, etc.;
- b) *presa* (mass-media în general)-unele articole publicate, mai cu seamă, în cotidienele de mare tiraj sau anumite emisiuni centreează atenția publicului asupra unor probleme sociale de actualitate, mobilizându-l pentru soluționarea sau prevenirea lor;
- c) *mișcările de protest și demonstrațiile* în favoarea obținerii sau afirmării unor drepturi (protestele și manifestările organizate de sindicate ori asociații profesionale, mișcările femeilor, pensionarilor, studenților, etc.);
- d) *conflictele sociale*-care atrag atenția asupra importanței sau gravității unor probleme sociale;
- e) *unele accidente, catastrofe naturale sau evenimente dramatice*-care subliniază gravitatea unor probleme sociale;
- f) *sondajele de opinie*, organizate de către instituțiile sau oficiile specializate-evidențiază care sunt cele mai frecvente preocupări ale oamenilor în legătură cu gravitatea sau intensitatea manifestărilor anumitor probleme sociale și care sunt cele mai importante probleme sociale la un moment dat;

g) *studiile sociologice*-care reprezintă evaluări făcute, cu mijloace științifice, a unor probleme sociale distincte.

7. PLURALITATEA PERSPECTIVELOR DE ABORDARE ȘI INTERPRETARE A PROBLEMELOR SOCIALE

Marea diversitate a perspectivelor de abordare și interpretare a problemelor sociale, respectiv incapacitatea de a aduce la un numitor comun toate perspectivele de interpretare a problemelor sociale, este determinată, de fapt, de existența a trei dificultăți principale:

a) *natura pluralistă, multidimensională a problemelor sociale*, care face imposibilă listarea lor exhaustivă. Paul Baker și Louis Anderson au menționat, în acest sens, o listă impresionantă de probleme sociale, fără a le epuiza însă. [13].

b) *diversitatea perspectivelor de înțelegere, analiză și interpretare a naturii problemelor sociale*. Trebuie evidențiat că problemele sociale nu sunt studiate numai de sociologi, ci și de către alți specialiști (economisti, psihologi, juriști, etc.) fiecare dintre aceștia contribuind cu o perspectivă distinctă la analiza problemelor sociale. Fiecare expert sau specialist utilizează o perspectivă interpretativă proprie, care determină o dispersare a eforturilor teoretice și practice în ceea ce privește abordarea unitară a problemelor sociale.

c) *multitudinea sistemelor de valori, convingeri și credințe*, care împiedică o analiză obiectivă și științifică, a esenței și naturii problemelor sociale. Pentru că atât specialiștii cât și oamenii în general se raportează la modele normative diferite și aflate în conflict între ele, una și aceeași situație poate fi privită fie ca problemă, fie ca soluție.

8. CONCLUZII

Sociologii specializați în domeniul sociologiei problemelor sociale caută diferite căi și soluții de conciliere, pentru a ajunge la o definiție și interpretare relativ unitară a naturii acestor probleme și pentru o unificare teoretică a perspectivelor în acest domeniu. Sociologii raliați tradiției fenomenologice consideră că cea mai potrivită definiție a unei probleme sociale este cea dată de public și, mai ales, de acea categorie de public implicată direct în problema respectivă. Definierea homosexualității, de exemplu, nu poate fi făcută dinafară, ci de către homosexualii înșiși. Punctul de vedere al sociologilor fenomenologi a fost criticat de către sociologii aparținând altor orientări teoretice, care au arătat că definițiile elaborate de către public, sunt supuse erorilor și distorsiunilor simțului comun, că publicul poate fi rău informat sau neorientat și că în condițiile în care problemele sociale sunt definite de către membrii obișnuiți ai societății și nu de către specialiști consacrați, care utilizează criterii științifice riguroase, statutul problemelor sociale ca domeniu specializat este îndoielnic [14].

Pe de altă parte, presupunerea implicită sau explicită, prezentă în concepția unor sociologi empiriști că eliminarea problemelor sociale reprezintă scopul fundamental al sociologiei, aruncă dubii asupra caracterului științific al sociologiei problemelor sociale.

Controversele între sociologi există și în legătură cu ideea unei sociologii “libere de valori” sau a unei sociologii angajate. Se poate conchide, deci, că nu există criterii suficiente de clare și de adecvate pentru a defini și interpreta natura și esența problemelor sociale. Punctele de vedere ale publicului fiind subiective, sunt lipsite de rigoare științifică, iar cele ale experților, cu toate că vizează obiectivitatea, sunt deseori, marginale în raport cu dezbaterile și preocupările publice. Scepticismul legat de domeniul sociologiei problemelor sociale, nu a împiedicat, însă,

dezvoltarea preocupărilor științifice în acest domeniu, contribuția importantă a acesteia la investigarea unor probleme cu care se confruntă întreaga societate, de multe ori neconștientizate de publicul profan.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Mirande Alfred M., *The Age of Crisis: Deviance, Disorganization, and Societal Problems*, New York, Evanston, San Francisco, London, Harper and Row Publishers, 1975, p.1-2;
- [2] Coleman James W., Cressey Donald R., *Social Problems*, fourth Edit, New York, Harper, 1990, p. 3-6;
- [3] Jamrozik Adam, Nocella Luisa, *The Sociology of Social Problems. Theoretical Perspectives and Methods of Intervention*, Cambridge University Press, 1998, p. 7;
- [4] Ciallombardo Rose, *Contemporary Social Issues, A Reader*, Santa Barbara, California, Hamilton Publishing Company, 1975, p. 1;
- [5] Sociofile 1/74, California, Los Angeles, Lybrary of U.C.L.A. 1974;
- [6] Fuller Richard C., Myers Richard R., *The Natural History of A Social Problem*, în “American Sociological Review”, 1941, p.320-328;
- [7] Henslin James M., *Social Problems*, New Jersey, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1990, p.4;
- [8] Bassis Michael S., Gelles Richard J., Levine Ann, *Social Problems*, New York, Harcourt Brace Jovanovich, 1982, p. 11;
- [9] Merton Robert K., *Social Problems and Sociological Theory*, în Robert K. Merton, Robert A Nisbet (Eds.), *Contemporary Social Problems*, New York, Harcourt Brace and World, 1966, p.775-824;
- [10] Nisbet Robert A., *The Study of Social Problems*, în Robert K. Merton, Robert A. Nisbet, 1966, p.3;
- [11] Ogburn William F., *Social Change*, New York, Dell, 1966, p. 138;
- [12] Ciallombardo Rose, *Contemporary Social Issues, A Reader*, Santa Barbara, California, Hamilton Publishing Company, 1975, p. 6-11;
- [13] Baker Paul J., Anderson Louis, *Social Problems. A Critical Thinking Approach*, Belmont, California, Wandsworth Publishing Company, 1987, p. 6-7;
- [14] Mirande Alfred M., *The Age of Crisis: Deviance, Disorganization, and Societal Problems*, New York, Evanston, San Francisco, London, Harper and Row Publishers, 1975, p.3.